

З Новим роком та Різдвом Христовим!

РІД НАШ КРАСИЙ, РІД ПРЕКРАСИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ГРУДЕНЬ
Число 12 (132)
КИЇВ 2012

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Рік звершень і надій

Людина живе по-справжньому тільки тоді, коли в якісь підсумкові дати може сказати собі: так, я кожен день прожила не всує, я наповнила його добрими ділами. Нехай вони були малопомітними, не впливали корінним чином на долю рідного народу, але як тихе джерельце велику ріку, так наповнювали вічний проплин часу живою силою, а відтак стали часткою історії України.

Для кожного з нас Новоріччя здавна є знаковим, ще одним днем народження всіх світлих надій і сподівань. Святкові вогні, цілющий запах глици, тіснина страв на столі – і родинне тепло, ладне перемогти будь-які життєві випробування. А ще можливість перебрати в пам'яті кожен помітний подію як у світовій історії, так і у власному домі. Оскільки ж для сотень колишніх сіверян наше столичне земляцтво стало рідною домівкою, неминуче постануть перед очима і велелюдні збори всього збраного колективу, коли від теплих зустрічей крилатіє душа, і робочі зібрання районних відділень, де вироблялася практична політика співробітництва з владою на місцях, і значні чи малопомітні виїзди на малу батьківщину. Заболять у серці безповоротні втрати близьких земляків і радістю осяють здобутки тих, із ким пліч-о-пліч твориш історію авторитетного громадського об'єднання. Наше земляцтво – то

невелика держава у державі, тільки без примусу влади, без нав'язування чужої волі, а лише за покликом серця. Це золоте правило сповідуємо із першопочатків створення земляцтва, уникаючи розбрат політичних ристалищ, на які такий рясний наш час.

Нинішній рік був багатий на добрі справи, навіть скупий перелік їх зайняв би чимало місця. Не всі районні відділення працювали повносило, отож маємо виявити приховані резерви. Але після кардинальної перебудови активніше запрацювала Рада земляцтва. Тіснішими стали наші зв'язки з владою Чернігівщини. Усвідомлюємо, що ніхто, крім нас самих, не зробить рідну Сіверщину багатію і щасливою, тільки гуртом-толокою писати нам новітню історію Вітчизни. А вона славетна, як показало всенародне святкування двох ювілеїв – 210-річчя утворення Чернігівської губернії та 80-річчя нинішньої області, про що маємо намір розповісти в наступному числі газети.

Входимо в новий рік сповнені надій на вагомий звершення. Відлунають слова святкових вітань, відшумить іскристе вино в келихах, відзвучать веселі переспіви різдвяних ватаг – і знову почнуться робочі будні. Бо тільки нам самим творити власну державу з гордим і древнім ім'ям Україна, творити всупереч усім недругам монолітно й стоедино. Так маємо жити і в році наступному. Тож з Новим роком вас, дорогі земляки-сіверяни, з Різдвом Христовим! Будьмо гідними своєї великої Вітчизни!

Рада столичного
Чернігівського земляцтва.

До уваги передплатників!

Дорогий земляче! Якщо Ви хочете знати все про роботу нашого дружного громадського об'єднання, про людей значних і неповторних, якщо Ви маєте бажання не поривати родинних зв'язків із малою батьківщиною – передплатіть "Отчий поріг" самі і посприйте у цій справі серед друзів та знайомих. Наш передплатний індекс 37630. Газету можна передплатити у будь-якому поштовому відділенні. Сподіваємося на співробітництво.

Дорогий земляче!

Повідомляємо, що річне зібрання Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві відбудеться 1 лютого 2013 року у Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, Броварський проспект, 15, корпус 3-С).

Запрошуємо на земляцьку зустріч з родинами і друзями!

Початок реєстрації з 16 години.

Повідомлення про зібрання Товариства 8 лютого 2012 року вважати помилковим.

Творить народ, а витворяють слуги.

Анатолій САМОЙЛЕНКО

У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ТИЩЕНКО Олександр Федорович – 80-ліття. Народився 20 грудня 1932 року в с. Чорнотичі Сосницького району. Був директором паперової фабрики Жидачівського картонно-паперового комбінату, головним спеціалістом Української ради народного господарства, генеральним директором Українського науково-виробничого об'єднання целюлозно-паперової промисловості. З 1979 р. – професор кафедри технології неорганічних речовин і загальної хімічної технології Національного технічного університету України "КПІ". Науковий керівник лабораторії хімії високомолекулярних природних сполук.

Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", має 6 золотих та 7 срібних медалей ВДНГ СРСР.

Кандидат технічних наук, професор. Член багатьох спілок та наукових товариств, редколегій журналів. видав більше 350 наукових праць та ряд монографій. Має 26 патентів, дві ліцензії та понад 120 авторських свідоцтв.

Брав активну участь в розбудові Київського та Ізмаїльського картонно-паперових комбінатів, Корюківської фабрики технічних паперів. Займався впровадженням розробок захисту населення України від радіації.

ХОХА Ігор Іванович – 75-річчя. Народився 14 грудня 1937 року в Ніжині. Працював на підприємствах ряду залізниць, був на партійній роботі. Нині – референт відділу транспорту та зв'язку управління реального сектора економіки Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Нагороджений орденом "Знак Пошани", медаллю "За трудову доблесть".

Має звання "Заслужений працівник транспорту України", Почесний залізничник України.

СУРІКОВ Микола Григорович – 70-річчя. Народився 5 грудня 1942 року в с. Макіївка Варвинського району. Трудове життя віддав викладацькій роботі. Працював вчителем фізики середньої школи № 129 м. Києва. Пенсіонер. Відмінник освіти вищої категорії.

ГОЛОДНА Марія Макарівна – 70-річчя. Народилася 15 грудня 1942 року в с. Курилівка Ніжинського району. Завідуюча відділом Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України.

СОРОКОПУД Надія Іванівна – 65-річчя. Народилася 8 грудня 1947 року в м. Ярославль Російської Федерації. Головний бухгалтер Товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві.

СИНЕЛЬНИК Варвара Іванівна – 65-річчя. Народилася 9 грудня 1947 року в с. Нова Басань Бобровицького району. Понад 30 років працювала економістом Головного управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації.

ЛЕВЧЕНКО Олена Валентинівна – 65-річчя. Народилася 20 грудня 1947 року в м. Ленінград (нині Санкт-Петербург) Російської Федерації (батько родом з м. Чернігова). Лікар швидкої медичної допомоги.

ГАВРИШ Олексій Петрович – 65-річчя. Народився 25 грудня 1947 року в смт. Лосинівка Ніжинського району. Трудовий шлях пов'язав із журналістською діяльністю. Працював заступником головного редакто-

ра Головної редакції мовлення українською мовою ТВО "Всесвітня служба радіомовлення України" Національної радіокомпанії України.

ГОЛОТА Надія Степанівна – 60-річчя. Народилася 2 грудня 1952 року в с. Кобижча Бобровицького району. Працювала бібліотекарем, учителем середньої школи № 140, заступником директора з виховної роботи середньої школи № 253. З 1991 р. – директор загальноосвітньої школи № 297 м. Києва.

Відмінник освіти України, учитель-методист, методист-кореспондент. Член Географічного товариства України. Президент благодійного фонду "Спочатку останні".

Автор 12 фахових статей, розробник авторського курсу з предмету "Етика і психологія", організатор майстер-класів проекту співпраці з Харківським Національним університетом ім. Каразіна.

Депутат Святошинської районної ради у Києві. Відмінник освіти України. Нагороджена грамотами Міністерства освіти України, має Подяки голови Святошинської у м. Києві ради та Київського міського голови, голови обласної ради. Активний учасник земляцького життя.

НОСОВСЬКА Ольга Миколаївна – 60-річчя. Народилася 5 грудня 1952 року в смт. Талалаївка. Понад 30 років віддала Українському гідрометеорологічному центру. Нині провідний синоптик цього центру.

Почесний працівник гідрометслужби.

ГУРТОВА Алла Володимирівна – 60-річчя. Народилася 31 грудня 1952 року в с. Кезі Ріпкинського району. Понад 30 років працює на державній службі. Нині є начальником відділу документального забезпечення Голосіївської районної в м. Києві державної адміністрації. Секретар профспілкової організації Голосіївської адміністрації та Ради.

Брала активну участь у жіночому русі колишнього Радянського району Києва. Нагороджена подяками мера м. Києва.

БОНДАРЕНКО Володимир Дмитрович – 60-річчя. Народився 4 грудня 1952 року в с. Охінки Прилуцького району. Кандидат наук з державного управління, народний депутат України.

ЧЕХОВСЬКИЙ Анатолій Дмитрович – 60-річчя. Народився 14 грудня 1952 року в с. Рогозки Щорського району. Підприємець.

НОВОБРАНЕЦЬ Микола Миколайович – 60-річчя. Народився 28 грудня 1952 року в с. Кербутівка Борзнянського району. Працював механіком в системі Мінсільбуду, помічником головного механіка тресту "Укрелеватормельмонтаж", головним механіком Гаврилівської птахофабрики, головою кооперативу "Газавто".

Учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

СИДОРЕНКО Юрій Васильович – 60-річчя. Народився 30 грудня 1952 року в м. Чернігові. Працює керівником служби охорони праці в ЗАТ "Український мобільний зв'язок".

КРУЧКО Світлана Іванівна – 55-річчя. Народилася 12 грудня 1957 року, проживала в с. Жовідь Щорського району. Працює інспектором відділу податкового контролю юридичних осіб державної податкової інспекції Шевченківського району.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

Зустріч

Напередодні Дня Української армії делегація у складі заступника керівника Чернігівського земляцтва Володимира Пушкарьова, керівника Бахмацького відділення Анатолія Собори, заступника керівника Королівського відділення Володимира Жижкуна, керівника ветеранського об'єднання Сергія Кудіна відвідала 169-й навчальний центр сухопутних військ України в смт Десна. Метою поїздки було ознайомлення з його роботою та умовами, в яких навчаються та проживають нині земляки-курсанти.

У ВОЇНІВ

Зустрів нас гостинно начальник навчального центру полковник Ігор Танцюра.

Спочатку ми розповіли про те, чим займається земляцтво сьогодні та поділились планами на майбутнє. В свою чергу Ігор Іванович розповів про свій навчальний центр, якому, до речі, 8 грудня виповнюється 70 років. Він є правонаступником 5-ї гвардійської Звенигородської орденів бойового Червоного прапора та Олександра Суворова II ступеня повітряно-десантної дивізії, яка пройшла славний бойовий шлях в роки Великої Вітчизняної війни. За мужність і героїзм тисячі воїнів були нагороджені орденами і медалями, а 26 із них удостоєні звання Героя Радянського Союзу. Першого листопада 1959 року дивізія була передислокована на Чернігівщину, а саме в с. Виповзів, де згодом було засноване смт. Десна. Тут знаходиться і понині як учбовий центр сухопутних військ України. Сьогодні проводиться підготовка близько чотирьох тисяч курсантів з 93 спеціальностей. Програма підготовки розрахована на чотири місяці. За цей час курсанти вивчають бойову техніку, зброю та способи її використання, вдосконалюють уміння та навички, необхідні для виконання своїх обов'язків відповідно до фаху, навчаються бути справжніми захисниками своєї Батьківщини.

І ми в цьому впевнилися під час зустрічі з курсантами, вихідцями із Чернігівщини. Після розмови з ними ми побачили, що отримані знання та набуті навички вони понесуть у війська та своєю ратною службою будуть примножувати славні бойові традиції попередніх поколінь захисників Вітчизни. Наостанок, вручивши наші земляцькі подарунки, ми домовилися із командуванням учбового центру, що такі зустрічі стануть частішими, запропонували сформувати формат співпраці і прийняти його вже при наступній, більш розширеній зустрічі.

Сергій КУДИН,
керівник ветеранського відділення

В день народження видатного перекладача-поліглота, лауреата Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка та літературної премії ім. М. Рильського за кращий художній переклад Григорія Порфировича Кочура в приміщенні Національного музею літератури України в Києві відбулося урочисте вручення літературної премії його імені.

Осяяні іменем Г. Кочура

Цьогоріч Кочурівську премію отримали чільні київські представники національної школи українського художнього перекладу: знана поетеса, перекладачка і літературознавець, науковий співробітник Національної академії мистецтв, кандидат філологічних наук Олена Бросаліна (літературний псевдонім – Олена О'лір) та відомий перекладач, поет, енциклопедист і перекладознавець, голова творчого об'єднання перекладачів Київської організації НСПУ Всеволод Ткаченко.

В урочистій обстановці дипломи лауреатам вручив віцепрезидент АН ВШ України, завідувач кафедри перекладу Київського університету ім. Бориса Грінченка, доктор фізикоматематичних наук Максим Стріха. Палко вітали лауреатів представники київських і львівського університетів, де є кафедри перекладу, а також їхні літературні побратими й колеги по творчому цеху. Особливо теплі слова на адресу видатного українського перекладача Григорія Кочура та цьогоорічних лавреатів прозвучали від Надзвичайного й Повноважного Посла України, відомого письменника й перекладача Рауля Чілачави, який подарував головним хранителям літературного музею Григорія Кочура – синам Андрію та його дружині Марії – розкішно ілюстровану нещодавно видану в Ризі книгу "Трикольорове сонце". Не менш цікавими були й виступи академіка АН ВШ України, професора Інституту філології Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка Олександра Чередниченка, доцента кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови цього ж університету Віталія Радчука і президента Української асоціації викладачів зарубіжної літератури Юрія Ковбасенка. Поет і етнолог, один із авторів цих рядків Микола Ткач від імені товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві запросив лавреатів премії та представників святкового дійства взяти участь в урочистому закладенні першої цеглини у прибудову Менської середньої школи ім. Григорія Кочура. Студент Національної музичної академії ім. П.І. Чайковського Руслан Солоненко супроводжував вечір майстерним виконанням "Місячної сонети" Л. ван Бетховена, пісні "Ой ти, дівчино, з горіха зерня" та романсу К. Стеценка "Забудь мене". Далі було вручення лавреатам чудових словників, що побачили світ в Ірпінському видавництві "Перун". Разом із головою Спілки громадських об'єднань "Демократична Київщина" Ігорем Найдю вручав ці розкішні фоліанти член товариства "Чернігівське земляцтво", головний редактор видавництва "Перун" В'ячеслав Бусел, який свого часу був і сусідом Григорія Кочура в Ірпені.

Марія КОЧУР, Микола ТКАЧ

**Відбулося засідання Ради нашого Товариства.
Зібралися його члени, представники відділень,
запрошені.**

С п р а в и з е м л я ц ь к і

Вході роботи розглянуті питання: про проведення зборів відділень земляцтва та підсумкової конференції; стан передплати на земляцький часопис "Отчий поріг".

З першого питання доповів голова Ради Віктор Ткаченко. Він повідомив, що загальні збори земляцтва відбудуться 1 лютого 2013 року у приміщенні Міжнародного виставкового центру. В основу організації заходу має бути покладено досвід минулорічних зборів. Може бути розширено формат учасників та гостей. Для підготовки цього заходу необхідно: провести звітні збори всіх відділень земляцтва, на яких підвести підсумки роботи за рік, накреслити дії на майбутнє; запросити представників органів влади та місцевого самоврядування області та районів, наш актив з інших регіонів України – Одеси, Білої Церкви, з Росії – Москви та далекого Томська, представників Чернігівської діаспори із сонячної Грузії. Запросити гостей з інших земляцтв, які представляють всю палітру України, керівників громадських організацій, що співпрацювали з нами в попередні роки, відомих людей, небайдужих до земляцького руху; визначитись щодо тематики виставок, які зазвичай представлені Чернігівщиною, обсягу додаткового матеріалу для земляків, концертної програми; забезпечити технічну частину підготовки зборів; підготувати святковий номер газети, присвячений цьому заходу.

Щодо конференції. Це статутний захід, і ми маємо провести його за два місяці до зборів, визначити норму представництва від кожного відділення та провести аудит нашої діяльності і підготувати звіт ревізійної комісії. З огляду на ці умовності конференцію можемо планувати на 16 січня 2013 року, а делегатів від кожного відділення обрати на їх звітних зборах у кількості трьох осіб, незалежно від числа членів відділення.

Питання передплати на газету "От-

чий поріг" обговорювали дружно і бурливо, адже це не лише часопис нашого життя, а й спомини про історичну минувшину нашої малої батьківщини, відомі постаті і добрі справи наших земляків. Тетяна Літошко, виконавчий ди-

ректор Ради, поінформувала, що передплата вже розпочалась і буде тривати до 15 грудня. Всі реквізити газети знаходяться у каталозі і передплатний індекс той же. Дещо зросла ціна накладу для передплатників і складає 48 грн 78 коп. Решту вартості дотує земляцтво в обсязі близько 50 тис. грн на рік за ти-

сячу примірників. Передбачається передплатити "Отчий поріг" в школи-інтернати для дітей-сиріт, музеї, сільські ради та бібліотеки. Як заохочення для дітей, роботи яких були представлені у дитячому конкурсі "Перлини рідної Сіверщини", є намір передплатити газету дитячим мистецьким закладам.

Віктор Ткаченко зауважив, що передплата газети – це одне з питань, яке характеризує активність роботи відділень і кожного члена земляцтва зокрема. Прикро, що на річні зустрічі збирається близько трьох тисяч земляків, а передплачує

газету вісімсот сімдесят чоловік. З них понад двісті примірників передплачується для шкіл, музеїв і бібліотек на Чернігівщині і лише близько шестисот столичних земляків є передплатниками.

Цю тему розвинув Леонід Горлач. – Це питання дуже болюче. В інших громадських організаціях передплата га-

зети також проходить складно. Щоб краще видавати газету, потрібно після проведення заходів подавати інформацію до газети. Тоді буде більше фактів, яка складатимуть історію нашого буття. Як кажуть у народі: "Вміла готувати та не вміла подавати". Хочеться поліпшити газету, ввести нові рубрики. Наприклад, Яків Гальченко із "Голосу України" запропонував рубрику про налагодження стосунків відділень з місцевим керівництвом, Іван Забіяка підтримав цю пропозицію. Благодійна діяльність кожного із нас в районі буває різною. Одні земляки можуть подарувати комп'ютер, хтось може допомогти побудувати церкву, але це все має бути відображено в газеті. У одного в районі налагоджуються чудові, добросердечні стосунки, а у когось виникає тертя в процесі роботи. Керівники відділень мають втручатися в цей процес.

Йшлося на засіданні і про необхідність уточнення списків земляків у відділеннях, поповнення земляцтва молодими активними членами, залучення до роботи кожного члена земляцтва.

Розглянуті також питання щодо якості роботи окремих структурних формувань, активності земляків та необхідності оновлення керівного складу в окремих відділеннях.

Ганна СКРИПА
Фото автора

І ЗАПИСАНЕ

Для самовираження в славного кобзаря-лірника народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Т.Г.Шевченка Василя Нечепи є неповторний, поставлений самою природою голос і два суто українські народні інструменти. Здавалося б, уже цього досить, аби увійти в духовну історію рідного народу. Але цього йому, як виявилось, замало для утвердження героїчного народного епосу в світі. І от з'являється дослідження "В рокотанні-риданні бандур", авторами якого є наш земляк та відомий дослідник, письменник Микола Шудря. Минає час, і до читачів приходить ще одна вагома книга уже самого Василя Нечепи "Рід козацький величавий".

ПЕРОМ

Звертання до літературного жанру серед майстрів суміжних мистецтв непоодинокі – досить згадати бодай дві спогадальні повісті славнозвісного художника Василя Лопати. Але в даному разі маємо книгу дещо іншого плану, іншого призначення: автор не обмежується оповіддю про власний козацький родовід, про свої творчі шляхи-дороги, а бодай контурно відтворює історію такого унікального у світі явища, як українське кобзарство. Зрештою, знаємо не одне славетне імено народних рапсодів, починаючи від нашого земляка Остапа Вересая, інколи знаємо навіть, які саме думи чи історичні й народні пісні вони виконували. А от якими теоретиками, дослідниками були ті попередники, сказати не можемо.

Отже, Василь Нечепи є першим у новітні часи тлумачем і популяризатором народного кобзарського мистецтва. Наша ж Чернігівщина в ньому посідає головне місце, про що і йдеться в ґрунтовному дослідженні. Досить назвати лишень імена Аврама Гребеня, Терентія Пархоменка, співців легендарних, без яких не була б повною духовна карта України. А щодо співрозмірного їм

за талантом народного митця й творця унікальних кобз Олександра Корнієвського з Менщини, то тут Василеві Григоровичу не доводилося послугуватися архівними джерелами – свого часу він був учнем цього багаторічного мученика сталінських таборів.

Справжній письменницький хист виявив автор у розділі про свій родовід. Тут і колоритні портрети дідів-бабів разом із батьками, і характерні козаки-сусіди, і повоєнні хлоп'ячі пригоди вкупі зі спогадами старших носівчан. Тут і піднесений за стилем пеан рідній Носівці з її зниклими річечками та борами. Тут і екскурси в далеку історію сотенного козацького міста. Це ніби ствердження того, що

видатних людей породжує тільки високе духовно середовище. І цілком логічним є перехід оповідача до тих людей, які в різний спосіб формували його артистичний талант. Першим за часом був колишній учитель Олександр Сопіга, який закладав у хлопчика ази музичної науки.

Життя самого Олександра Степановича могло б стати основою захоплюючого роману, але вдячний учень обмежився лише виразними деталями. Повніше оповідається про першого професійного наставника Леоніда Пашина, колишнього керівника славетного народного хору "Десна", який гримів тоді по світах. Саме там після служби в армії, де В. Нечепи теж співав у ансамблі, він і пройшов оста-

точне артистичне формування. Зрештою, на його творчу особистість впливали й інші значні особистості, про які автор теж знаходить чимало добрих слів. Це й відомий естрадний співак Юрій Богатиков, і справжні патріоти України Іван Бик та Анатолій Єрмак, і видатний композитор Олександр Білаш, і наші земляки поет Олесь Довгий та скульптор Антон Штепа, унікальний майстер музичних інструментів Микола Єщенко (саме його кобза супроводжує В. Нечепу по всіх світах ось уже не один десяток років) та багато інших. Для всіх їх автор знайшов теплі слова, написавши низку творчих портретів, які й створили галерею відомих людей України.

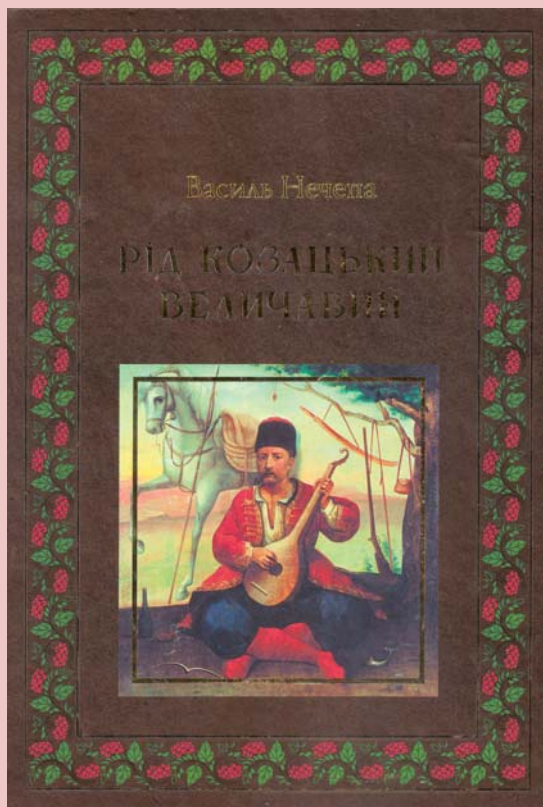
На жаль, скупо відтворені в книзі враження від численних концертних мандрів кобзаря-лірника (а побував він у десятках країн майже всіх континентів планети). А як не згадати було ширше й такі факти патріотичної діяльності артиста, коли після благодійних його концертів у тій же Бельгії на вкриті чорнобильським пилом землю приходили вантажівки з гуманітарною допомогою. Мабуть, спрацювала природня скромність, яка завжди була однією з рис козацької доблесті. Зате деякі листи зарубіжних знайомих артиста розкривають глибинне значення справжнього мистецтва для утвердження авторитету України у світі. Як ті ж кілька листів онуки Софії Русової Ніни Ліндфорс із Філадельфії, яку візит земляка розбудив до патріотичних споминів не лише про забуту Олешню на Ріпкинщині, а й про всю Україну.

Добре, що книга наповнена світлинами, котрі відбили і дорогих авторіві родаків, і історичні події нових часів, і відомих сучасників.

Не зайві в книзі й слова та ноти улюблених репертуарних пісень, по яких уже давно впізнають виконання одного з найяскравіших рапсодів нашого часу, великого патріота, для якого Україна починається ще з Мізинської культури, з клинопису Кам'яної Могили на Запоріжжі.

Як згадує в передмові до книги академік НАН України Микола Жулинський, сам Василь Нечепи колись обмовився: "Кобзарі складали думи правдиві про визначні події в житті народу свого та про славних синів і дочок України". Що ж, такий час настав, коли талановиті майстри і словом своїм художнім утверджують неперекрутну славу українського кобзарства. В цьому можна переконатися, прочитавши нове дослідження нашого земляка.

Леонід ГОРЛАЧ

На передовій ветеранського руху

18 грудня Київській організації ветеранів війни виповнюється 55 років. Це одна з найстаріших ветеранських організацій в Україні й на теренах колишнього Радянського Союзу, до якої входять 120 рад, об'єднань та груп (льотчики, танкісти, артилеристи, мінометники та інші), в яких налічується близько 9 тисяч ветеранів.

Серед них є і ветеранське об'єднання Товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві, яке очолює воїн-інтернаціоналіст Сергій Кудін.

В повоєнні роки організацію очолював двічі Герой Радянського Союзу, керівник партизанського руху в роки ВВВ на Чернігівщині Олексій Федоров.

Нині її очільником є генерал-майор Віктор Мальований. До складу керівництва входять і ветерани війни, члени Чернігівського земляцтва: Микола Лойко, Віктор Сідільов. Валерій Забіяка. Членом бюро Президії організації є Іван Остапенко.

Наші земляки ведуть активну роботу у всіх радах і групах за напрямками: пошук загиблих і зниклих без вісті, героїко-патріотичне виховання молоді, соціальний захист ветеранів, увічнення пам'яті загиблих, відстоювання правди історії, робота зі шкільними музеями бойової слави.

Через ветеранське об'єднання члени організації тісно співпрацюють із Товариством "Чернігівське земляцтво".

В день свого народження 18 грудня 2012 року Київська організація ветеранів війни за традицією у Будинку офіцерів проводить урочисте зібрання з нагоди ювілею, Запрошуємо ветеранів відвідати це дійство.

Микола ЛОЙКО,
заступник голови Київської
міської організації ветеранів

Наближається двохсотий день народження українського генія Тараса Григоровича Шевченка. Як в Україні, так і за її межами набирає розвою підготовка до цієї святкової дати.

На гостині

Митці України і всі, хто схилиється перед неповторною поезією нашого Кобзаря, готують і подають широкому загалу свої творчі здобутки. Саме тому в селі Моринці, що на Звенигородщині, нещодавно відбувся літературно-пісенний вечір, на якому звітував їх земляк, випускник Моринської середньої школи, Почесний громадянин села, поет, лауреат II-го міжнародного конкурсу сучасної української пісні імені Гергія Кузовкова в м. Санкт-Петербурзі Анатолій Самойленко.

Багатолітня творча співпраця поєднає поета із заслуженим народним хором холдингової компанії "Київміськбуд", яким керує наш чернігівчанин, заслужений працівник культури України Володимир Хорт. Тож і хор в повному складі теж прибув до Моринців. У цьому важливому заході взяв участь наш земляк, відомий поет, лауреат літератур-

У КОБЗАРЯ

ної премії імені Павла Тичини Дмитро Головка.

Ведуча Лариса Відоменко відкрила святковий вечір і запросила гостей зайняти почесне місце на сцені. Хор із Києва

привітав присутніх піснею "Село моє" на слова Анатолія Самойленка. Музику написав Володимир Хорт.

Поет Дмитро Головка передав вітання від своїх земляків із села Піски, що на Бобровиччині, де народився класик української літератури Павло Тичина.

Творча дружба поетів Дмитра Головка і Анатолія Самойленка глибоко символізує духовну і культурну єдність чернігівчан і черкашан. Доречним буде поінформувати читачів "Отчого порогу" про те, що Анатолій Самойленко є активним членом як Черкаського, так і Чернігівського земляцтва у Києві.

Його твори наповнені любов'ю до рідного краю, людей праці. Він глибоко переживає і змальовує у своїх творах як історичні події (поєми "Клич", "Вдова"), так і напружене сьогодення. Протягом двох годин у сільському Будинку культури звучали його

вірші, пісні на його слова, народні пісні. Святковий вечір завершився піснею про Україну "Віра, надія, любов" згаданих авторів.

Наш кор.

10 листопада цього року Менське районне відділення земляцтва та Менська районна державна адміністрація в приміщенні Менської Центральної районної бібліотеки організували творчу зустріч з письменниками-земляками, цьогорічними ювілярами – братами Михасем та Миколою Ткачами.

Михась Ткач – письменник, журналіст, головний редактор журналу "Літературний Чернігів", член Національної спілки письменників України, заслужений діяч культури України, лауреат літературних премій ім. М.М. Коцюбинського, ім. М.В. Гоголя та Міжнародної премії ім. Григорія Сковороди, цього року відзначив своє 75-річчя. А Микола Ткач – поет, етнолог, кандидат історичних наук, професор Київського Національного університету культури і мистецтв, керівник Менського відділення земляцтва, член Національної спілки письменників України, лауреат літературних премій "Благовіст", ім. М.М. Коцюбинського та Міжнародної премії ім. Григорія Сковороди, цього року відзначив своє 70-річчя. Обидва брати народилися в селі Ленінівка (Сахнівка) Менського району.

На вшанування ювілярів з Києва прибула представницька земляцька делегація на чолі з заступником голови товариства "Чернігівське земляцтво", виконавчим директором Т. А. Літошко. Серед членів делегації заступник керівника Носівського відділення земляцтва В.М. Проценко, заступники керівника Менського відділення земляцтва В.М. Терещенко та В.О. Гавриш, члени Менського відділення земляцтва – колишній Генеральний директор ВАТ "Київхліб" П.М. Пархоменко, письменник-гуморист Г.Т. Гайовий, відомий співак М. Є. Полоз, журналіст В.Я. Матяш, енергетик Г.М. Ткач та сам ювіляр Микола Ткач.

З Чернігова до Мени разом з Михасем Ткачем прибули: С. О. Павленко – відомий літературознавець, головний редактор часопису "Сіверянський літопис", власний кореспондент газети "Голос України", лауреат літературної премії ім. М.М. Коцюбинського, В.Ф. Чепурний – журналіст, головний редактор газети "Сіверщина",

О.М. Конечна – письменниця, член ради Чернігівської обласної організації НСПУ.

Ювілярів та гостей зустрічали: Вікторія Неруш – керівник апарату Менської районної державної адміністрації, Віра Бельченко – в.о. начальника відділу культури і туризму Менської РДА, Світлана Діденко – завідувача районним методичним центром відділу культури і туризму, Інна Дубко – директор Менської районної бібліотеки, завідувачі сільських бібліотек Менського району, вчителі й учні та громадськість Мени. Ювілярам піднесли квіти, короваї та привітали щирим теплим словом.

У читальній залі Центральної районної бібліотеки, де проходила зустріч, стенд з фотографіями видатних людей Менщи-

хайло Середа (художній керівник), Ольга та Микола Касяненко, Ольга Рибцова, Людмила Черноштан, Віра Борщ, Віра Савкіна, Алла Мироненко, Марія Тихонова, Ульяна Галько, Олексій Радич, Іван Петличний, Михайло Дубина. Вони не просто заспівали українських народних пісень, а ще й виконали пісні з книги Миколи Ткача та Надії Данилевської "Перетик", де зібраний сахнівський фольклор. Всі присутні були вражені тим, що вчитель музики Микола Касяненко на честь своїх видатних земляків за дві ночі написав пісню "Моє рідне село". Пісенні й музичні номери пересипалися виступами, віршами Миколи Ткача та уривками з оповідань Михася Ткача у виконанні літературного гуртка ліцею №1 м. Мена (керівник Валентина Прищепа). Потім слово було надане ювілярам.

Михайло і Микола щиро дякували землякам за влаштоване свято. Вони прочитали свої твори та подарували для бібліотек свої книги, журналі "Літературний Чернігів". Дарували також книги з власним автографом.

Далі надійшла черга київських та чернігівських гостей. Були теплі і щирі слова вітань від київських та чернігівських земляків, короваї (ними в кінці зустрічі причастилися всі учасники) і подарунки. За активну участь у житті земляків заступник голови товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві Тетяна Літошко вручила Миколі Ткачу найвищу нагороду земляцтва – Почесний знак. Михайло Полоз заспівав кілька українських народних пісень та подарував диски із записами пісень у власному виконанні. А Гриць Гайовий, як затятий гуморист, нагородив ювілярів гумористичними відзнаками "корифея" та "генія".

Для шкільних бібліотек району, як допоміжний матеріал вчителям у вивченні шкільної програми, київські земляки привезли комплекти підручників. На віддачу за теплу зустріч В.М. Терещенко вручила запашний київський коровай представнику Менської РДА.

Присутні також вшанували хвилиною мовчання пам'ять старшого брата Ткачів Андрія, що відійшов у вічність напередодні зустрічі.

Творча зустріч із земляками виявилась напрочуд теплою і корисною для всіх. Були також щедрі гостини з гречаниками та сахнівськими варениками. Відчуття було таке, ніби ти не в гостях, а вдома.

Транспорт для поїздки в Мену надав О. О. Калинський.

Валентина ТЕРЕЩЕНКО

В ГОСТЯХ –

ЯК УДОМА

ни, книги відомих земляків. На стінах, стежах, столах розташувалися дитячі роботи декоративно-прикладного мистецтва (керівник Інна Дубницька): малюнки на склі, вишивка, аплікації з природного матеріалу. Навіть важко повірити в те, що то роботи дітей – вони мають високий професійний рівень і заслуговують уваги громади. А поряд роботи сахнівських вишивальниць Ольги Пономаренко, Степаниди Радченко, Марії Мироненко та Марії Тихонової – квіти, птахи, мереживо, самоткані рушники й настільники тощо.

Після теплих слів вітання зустріч продовжилась виступами хорової капели "Менщина" (керівник – Ріта Солдаткіна) та зведеного гурту співаків і гармоністів – з ложками, бубном, рублем з рідного села братів Ткачів – Сахнівки (Ленінівки) у складі: Ми-

Знаковий день 13 листопада вже зранку плакав дощем. Розпочався День пам'яті Батурина церковним поминальним передрезвом і панахидою у Воскресній церкві – усипальниці Кирила Розумовського. Відслужив панахиду митрофорний протоієрей о. Георгій.

Зібралися представники інтелігенції міста, працівники заповідника "Гетьманська столиця", викладачі і студенти Чернігівського Національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка, громадських організацій. Прибула і велика делегація Товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві на чолі з головою Бахмацького відділення, заступником директора Національного музею архітектури і побуту в Пирогові Анатолієм Собоєм і заступником голови Ради земляцтва Володимиром Пушкарьовим.

Далі в церкві Воскресіння Господнього на Цитаделі було проведено поминальний молебень митрофорним протоієреєм о. Романом.

Розділити печальні спомини батуринців приїхали представники козацьких організацій з Батурина, Конотопа, Прилук, голова Бахмацької районної державної адміністрації Анатолій Булига, заступник голови Бахмацької районної ради Володимир Сорока, голова Ніжинської районної ради Олег Бузун, Батуринський міський голова Анатолій Борошенко, а також народний аматорський фольклорно-обрядовий ансамбль "Козацька душа", представники мас-медіа Чернігова та Конотопа. Від імені Чернігівського земляцтва виступив Олександр Костюк, який після заходу подарував бібліотеці Батуринської ЗОШ І-ІІІ ст. комплект книг.

Мітинг-реквієм біля пам'ятника "Гетьманська столиця" розпочався літєю, потім присутнє товариство поклало квіти до

Як сніг, три пташечки злетіли...

пам'ятника жертвам Батуринської трагедії, низько вклонившись подвигу і страдництву Батурина у 1708 році.

Про історичний аспект трагедії розповіла присутнім науковий співробітник відділу "Цитадель" Марина Хармак, говорили про трагедію і нинішній поступ Батурина очільники району, міста, гості. Поетичним словом батуринського автора Ольги Головки додала жалю за загиблими науковий співробітник відділу "Цита-

З рук молодих учасників дійства полетіли білосніжні голуби, як прообраз невинно убієнних душ захисників і мирних мешканців гетьманської столиці.

дель" Олена Харченко. Злетів у небо спів бандуристки Аліни Базалій Батуринської філії Бахмацької школи мистецтв, кілька пісень на козацьку та патріотичну тематику виконали учасники народного фольклорно-обрядового ансамблю "Козацька душа". З рук молодих учасників дійства полетіли білосніжні голуби, як прообраз невинно убієнних

душ захисників і мирних мешканців гетьманської столиці.

Продовжився захід у Гетьманському будинку. Виставку "Загибель Батурина очима сучасних художників" презентувала її автор і куратор Олена Харченко, про підсумки XI туру акції "Подаруй заповіднику експонат" розповіла зберігач фондів заповідника Надія Ярмук. На завершення заходів всім бажаючим було продемонстровано два фільми в лекційній залі музею археології Батурина "Іван Мазепа. Обличчя купюри" та "Батурин-козацька столиця".

Наталія РЕБРОВА,
директор заповідника
"Гетьманська столиця"

2 грудня виповнюється 60 років чарівній жінці, директорів середньої загальноосвітньої школи № 297 Святошинського району міста Києва Надії Голоті.

Народилася Надія Степанівна у мальовничому, славетному своєму історією селі Кобижча Бобровицького району. Щедро нагородили батьки, Господь Бог та природа дівчинку Надію Тиможик різноманітними талантами. Добре навчалася (закінчила школу із медалью), завжди була ініціатором різноманітних заходів, із захопленням займалася багатьма видами спорту, особливих успіхів досягла у лижному спорті.

Надії – школярці все було цікаво. Назавжди вона запам'ятала свою зустріч із геніальним українським поетом Павлом Тичиною. Усе цікавило Надію, але найбільше – мандри, бо мала школярка заповітну мрію – бути географом.

Після закінчення школи вона приїжджає до Києва. Мріє вступити до найкращого вищого навчального закладу України – Державного університету імені Т.Г.Шевченка. але з першого разу омріяна вершина не підкоряється допитливій юнці. Надія не опускає руки (не такий у неї характер). Навчається в технічному училищі, працює малярем на будівництві, набирається життєвого досвіду.

І ось пані Надія стає студенткою географічного факультету КДУ імені Т.Шевченка. Швидко пролітають студентські роки. У 1979 році вона вже дипломований спеціаліст – географ.

Починається цікаве освітянське життя молодшої вчительки.

З 1979 по 1985 роки Надія Голота працює бібліотекарем та вчителем географії в середній загальноосвітній школі №140. З перших освітянських років зарекомендувала себе ініціативною, творчою особистістю. Пише вірші, своєю енергією та творчістю заряджає учнів.

Молодого талановитого педагога не могли не помітити в районному управлінні освіти. І коли в районі відкрили школу – новобудову № 253. Її признача-

НАША

НАДІЯ

ють заступником директора з виховної роботи. На цій посаді таланти Надії Степанівни розкриваються ще більш яскраво, потужно. Виховні заходи, проведені молодим завучем, надовго запам'яталися як учням, батькам, учителям, так і її колегам – заступникам директорів.

Коли в 1986 році в Україні сталася Чорнобильська катастрофа, Надія Степанівна вивозить учнів школи до табору відпочинку, працюючи там начальником. Протягом літа вона віддає все тепло свого великого і доброго серця учням, які знаходяться за тисячі кілометрів від батьків. Не залишається байдужою і до дітей – переселенців із Чорнобильської зони, які з вересня 1986 року навчаються в школі.

1991 рік, рік здобуття Україною незалежності, стає мабуть, найважливішим роком у житті і педагогічній діяльності Надії Голоти – її призначають

директором нової красивої школи № 297, що на Борщагівці.

Надія Степанівна – це педагог-новатор. І тому ще в 1991 році у школі було набрано три десяті класи: філологічний (одні дівчата), військовий (хлопці) та загальноосвітній.

Ще задовго до введення профільного навчання в країні. Саме вона запровадила профілізацію в окремо взятій школі.

Щоб дітям було комфортно і затишно навчатися, щоб Господь оберігав наших дітей від негараздів, 28 серпня 1991 року на свято першої Пречистої школи було освячено.

Швидко пролетів двадцять один рік. І весь цей час директором є Н.С. Голота – людина великої душі, доброти, принципності. Її люблять і поважають колеги, учні, батьки.

Більше тридцяти років вона працює педагогом, віддаючи учням і вчителям полум'я свого небайдужого гарячого серця, вкладаючи в них частинку своєї душі.

Надія Степанівна спілкування не завершує уроком. Вона чудово знає дітей, їхні сім'ї, проблеми і завжди допомагає розібратися у складних життєвих ситуаціях, ніколи не залишається осторонь.

Веде велику громадську роботу як член географічного товариства України, координатор Асоціації директорів Святошинського району м. Києва, заступником голови Бобровицького осередку Чернігівського земляцтва. Надія Степанівна була депутатом Святошинської райради 5-го скликання, багато допомогла школам мікрорайону, мешканцям південної Борщагівки.

Вона відмінник освіти України, вчитель – методист, автор 12 фахових статей, член редколегії книги про Святошинський район, розробник авторського курсу з предмету "Етика і психологія", проводить майстер-класи для студентів Харківського університету.

Нагороджена грамотами Міністерства освіти і науки України, Почесною грамотою Чернігівської облради, має Подяку Київського міського голови.

Скажемо насамкінець: на таких людях тримається світ!

Колектив школи №297

На це запитання можна було отримати відповідь на Міжнародній науково-практичній конференції "Актуальні проблеми новітньої історії зарубіжних країн", яка відбулася 18–19 жовтня 2012 р. у приміщенні головного корпусу Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка, присвячена 105-й річниці з дня народження доктора історичних наук, професора Василя Тарасенка та 20-річчю встановлення дипломатичних відносин між Україною і державою Ізраїль. Конференція була організована і проведена кафедрою нової та новітньої історії зарубіжних країн за підтримки Посольства держави Ізраїль в Україні та Дипломатичної академії при МЗС України.

На конференції з доповіддю на тему "Василь Якимович Тарасенко: дипломат, вчений, педагог" виступив завідувач кафедри доктор історичних наук, професор Борис Гончар, який є учнем нашого земляка та разом з ним бував у Сосниці.

Учасники конференції також заслухали доповідь на тему "Спогади про батька", з якою виступив член Сосницького відділення нашого земляцтва, доктор технічних наук Олег Тарасенко.

Ось деякі подробиці з біографії нашого земляка, що були озвучені на конференції.

Василь Якимович народився 18 квітня 1907 р. В 1924 р. закінчив Сосницьке педагогічне училище та вступив до Катеринославського (Дніпропетровського) вищого інституту професійної освіти. В 1939 р. закінчив історичний факультет Київського педагогічного інституту.

З 1926 р. й до початку Великої Вітчизняної війни працював на Дніпропетровщині директором середньої школи та агротехнікуму, був помічником голови Раднаркому Таджикистану, директором Гуляйпільського педагогічного училища та учительського інституту.

З початку війни у званні капітана перебував на фронті аж до поранення, яке було причиною демобілізації в 1943 р.

З листопада 1943 р. Василь Якимович директор Запорізького педагогічного інституту.

З травня 1945 р. він на дипломатичній роботі: помічник Голови Ради Міністрів і Міністра закордонних справ УРСР; керівник представництва УРСР в Європейському комітеті ІПРР (інтегрованих планів розвитку ринків); заступник глави делегації УРСР на підготовчій, а вслід за нею і 1-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН; заступник глави делегації УРСР на Паризькій мирній конференції (29 липня – 16 жовтня 1946 р.); радник посольства СРСР у США; тимчасовий повірений СРСР у США; керівник представництва УРСР у Раді безпеки ООН та одночасно заступник Міністра закордонних справ УРСР, а також керівник представництва республіки в комісії з атомної енергії і в комісії із звичайних озброєнь при Раді безпеки ООН.

У квітні–травні 1948 р. Василь Тарасенко очолював делегацію УРСР на спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН із палестинської проблеми. Саме тоді він відіграв вирішальну роль у створенні держави Ізраїль. 14 травня Василь Якимович не допустив голосування по проєкту резолюції, який передбачав створення на території Палестини єдиної об'єднаної арабо-ізраїльської держави. Прийняття цього проєкту позбавляло євреїв права на створення своєї національно-незалежної держави. Його виступ з цього питання в найкритичніші хвилини зірвав можливість провести голосування за проєкт резолюції у встановлений строк, а саме не пізніше 18.00 за Нью-Йоркським часом 14 травня 1948 р. Після закінчення виступу Василя Якимовича набрала сили резолюція попередньої – 2-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН про поділ Палестини та створення незалежної держави євреїв.

У ніч з 14 на 15 травня прем'єр-міністр Давид Бен-Гуріон зателефонував Моше Шарету,

Понад 10 місяців тривало інтенсивне лікування. Незважаючи на проблеми зі здоров'ям, Василь Якимович завершив і в 1959 р. блискуче захистив докторську дисертацію.

В 1951–1975 рр. він завідував кафедрами нової історії та міжнародних відносин, нової та новітньої історії. У 1976–1986 рр. працював на посаді професора кафедри нової та новітньої історії історичного факультету університету.

Василь Якимович викладав історію, економіку, політику США та інших зарубіжних країн. Автор і редактор ряду робіт із новітньої історії. Він створив свою наукову школу американістів та істориків-міжнародників, виховавши 10 кандидатів історичних наук. Його учень Борис Гончар з 1991 р. й по теперішній час завідує кафедрою нової та новітньої історії зарубіжних країн, продовжує традиції кафедральної школи американістів.

Василь Якимович був президентом ним створеного міжнародного благодійного фонду "Україна-Ізраїль", який багато зробив для розвитку економічних і культурних зв'язків між двома країнами.

Його ім'я занесене до книги "Тисяча найвидатніших осіб у світовій історії", яка була видана в 70-ті роки минулого століття в США.

На запрошення Ізраїльського уряду Василь Якимович із своїм сином Олегом та донькою Наталією брали участь у святкуванні 50-річного ювілею єврейської держави в травні 1998 р.

Гості побували в Єрусалимі, Тель-Авіві, Нетані та Хайфі. Відвідали урочисті заходи, зустрілися із земляками з України, з ветеранами Великої Вітчизняної війни.

Після відвідин Ізраїлю Василь Тарасенко

заявив: "Ми переповнені захопленням від побаченого та почутого. Ми отримали можливість спостерігати дуже багато явищ, про існування яких у нас було лише смутне уявлення. Так, дійсно, Ізраїль – це чудо, перлина Близького Сходу. Перетворились пустеля, пісок і камінь на квітучий сад. Особисто мені це принесло величезне задоволення. Я відчув подив, захоплення та заздрість, але заздрість в доброму розумінні: чому моя країна Україна, що володіє природними багатствами, не може повторити чудо Ізраїлю? Можу лише вішити себе мрією, що і в Україні станеться диво. Я безмірно радий, що в травні 1948 року відіграв певну роль у зриві плану створення єдиної арабо-єврейської держави і тим самим вніс свій особистий вклад у створення держави Ізраїль".

Цю заяву він зробив незадовго до своєї смерті. Помер Василь Тарасенко 21 березня 2001 р. Похований на Байковому кладовищі столиці.

Борис Гончар на конференції перед присутніми поставив справедливе запитання: "Чи була б створена держава Ізраїль, якби не було Василя Тарасенка?". І сам дав на нього відповідь: "Так, держава Ізраїль була б створена пізніше, але ціною значно більшої крові".

Олексій ОРЕХОВИЧ

Дипломат -

До сосничан, чия видатна діяльність припала на минуле століття, належить і Василь Якимович Тарасенко.

Хто ж він такий, цей наш земляк, і які його заслуги перед народами?

творець

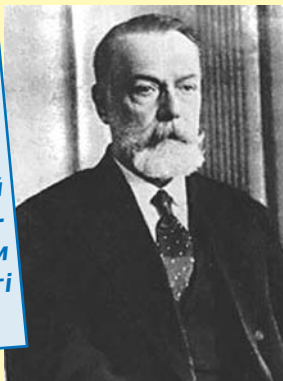
який був присутній на спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН, і попросив передати українському дипломатові від себе особисто та від уряду Ізраїлю подяку за виступ. Крім того, Давид Бен-Гуріон доручив Моше Шарету отримати від Василя Якимовича Тарасенка його згоду на присвоєння йому звання почесного громадянина Ізраїлю. Як зазначив тоді Моше Шарет, це буде перший випадок надання почесного громадянства представникові іноземної держави. Однак, обговоривши з Василем Якимовичем неминучі для нього наслідки за таку згоду, вирішили утриматися. Про це Моше Шарет повідомив Давида Бен-Гуріона. Прем'єр-міністр висловив жаль і розуміння, бо добре знав політичну обстановку в СРСР, а тому ще раз попросив Моше Шарета повторити подяку та добрі побажання від нього особисто і від уряду Ізраїлю.

У 1949 р. Василь Якимович знову очолив делегацію УРСР на 4-й сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Починаючи з 1950 до 1986 р., він працював у Київському Державному університеті ім. Тараса Шевченка. У 1951 р. захистив кандидатську дисертацію. У 1954–1956 рр. перебував у докторантурі інституту історії АН СРСР. У цей час у нього трапився інфаркт міокарда.

Справжній

В історії кожного роду є величні постаті, які невіддільні часу. Серед них помітне місце посідає Федір Андрійович Лизогуб (1851 – 1928 рр.) – відомий громадський і державний діяч, українофіл та меценат, діяльність якого збігалася з бурхливими змінами у суспільно-політичному житті держави.

ПРОСВІТЯНИН

Народився він 6 жовтня 1851 р., в містечку Седнів Чернігівської губернії. Ф. Лизогуб був нащадком досить відомого козацько-старшинського роду Лизогубів. Батько Ф. Лизогуба – Андрій Іванович (1804–1865), був одним з найактивніших членів Чернігівського губернського комітету з підготовки реформи 1861 р. Ф. Лизогуб та його брати – Ілля і Дмитро здобули пристойну освіту. Закінчили повний курс наук в одному з коледжів Франції, а сам Ф. Лизогуб, вимушено перервавши там навчання через повернення родини на Батьківщину, згодом здобув прагматичну, але від цього не менш якісну, агрономічну освіту.

У 1888 р. Ф. Лизогуба обирають гласним Городнянського повітового земства. Саме на цій посаді він виявив свої кращі риси. Так, виконуючи почесний обов'язок попечителя Довжицької школи, у жовтні 1888 р. підготував доповідь, з якою виступив на зборах місцевого земства. Суть проблеми зводилась до того, що будівля школи не могла вмістити всіх бажаних навчатися. Постало питання про необхідність прибудови додаткової навчальної кімнати. З огляду на це Ф. Лизогуб просив земців надати йому для проведення реконструкції навчального закладу 50 крб. Решту ж коштів він виділив особисто.

Активною була позиція Ф. Лизогуба під час обговорення питань щодо організації та проведення вчительських курсів. Найбільше суперечок виникло навколо визначення місця проведення курсів. Думки земців розділилися – одні пропонували робити це в Чернігові, інші – в повітах губернії. Ф. Лизогуб, поділяючи думку останніх, вважав, що проведення курсів на місцях дозволить охопити значно більшу кількість учителів і водночас буде значно дешев-

ше, ніж утримання педагогів у губернському місті. Довготривалі переговори закінчилися перемогою прибічників Ф. Лизогуба, а тому збори постановили: "Клопотання про організацію губернських курсів не порушувати. Надати у розпорядження повітових земств 6000 крб. для відкриття педагогічних курсів".

Також значну увагу Ф. Лизогуб приділяв облаштуванню бібліотек. Він виступав проти розміщення їх у будинках священиків або в народних училищах, пропонуючи обрати для цього окремі приміщення. Більше того, Ф. Лизогуб

Варто відзначити, що питання забезпечення шкіл навчальною літературою постійно перебувало в полі зору Ф. Лизогуба, котрий ініціював відкриття в регіоні книжкових складів.

не погодився з пропозицією призначати на посаду бібліотекарів колишніх учнів. Мотивуючи свою незгоду, він зауважив: "Бібліотекарем повинна бути людина не тільки грамотна, а й з певним життєвим досвідом. Такий працівник повинен орієнтуватися в людях, їхніх уподобаннях, смаках з тим, щоб підібрати і рекомендувати кожному індивідуально ту чи іншу літературу". Ф. Лизогуб запропонував облаштувати бібліотеки у повітових містечках, виділяючи місцевим земствам по 1000 крб., а платню бібліотекарям збільшити до 240 крб. на рік. Більшість голосів така пропозиція була підтримана.

Вже 8 грудня 1901 р. Ф. Лизогуб займав посаду голови Полтавської губернської земської управи. Він поринув у справу. Порушив питання про зміну умов вступу до професійних училищ та

розподілу стипендій губернського земства. Пропонував відмінити вступні екзамени до школи садівництва і ремісничого училища, котрі знаходилися у губернському місті, надавши право повітовим земствам на власний розсуд відбирати кращих дітей і направляти їх на навчання до Полтави. Щодо стипендій, голова управи вніс пропозицію про виділення кожному повіту однакової їх кількості, незалежно від учнівського представництва в училищах.

Долучився Ф. Лизогуб і до розв'язання ще однієї проблеми, пов'язаної з діяльністю професійних училищ. Річ у тім, що частина гласних висловлювалася за передачу під юрисдикцію міністерства фінансів, з подальшим матеріальним забезпеченням Полтавського ремісничого училища. Ініціатори аргументували свою позицію тим, що утримання установи було непосильним для земства. Порушене питання викликало гострі дебати. Ф. Лизогуб був серед тих, хто категорично виступав проти передачі училища міністерству фінансів, мотивуючи це тим, що тоді земство не зможе сподіватися на значну кількість випускників, які могли б вирішити або суттєво покращити кадрову проблему у сільських ремісничих училищах краю. Такі аргументи виявилися дієвими, а тому з перевагою у 5 голосів земці постановили й надалі фінансувати училище.

Одним із найголовніших завдань, яке ставило перед собою земство, була необхідність суттєво розширити шкільну мережу. Статистичні дані дозволяють відзначити стійку тенденцію зростання кількості земських шкіл, що особливо помітно відбувалося з 1907 р., а також пропорційне збільшення учнівського контингенту.

Саме завдяки Ф. Лизогубу, його послідовній позиції було врешті-решт відкрито Великосорочинську учительську семінарію у 1908 р., при цьому земство щорічно асигнувало на її утримання 3 тис. крб. Наступного року було ухвалено рішення про відкриття учительської семінарії в Решетилівці, а в 1911 р. перший набір вихованців здійснив аналогічний заклад у Лубнах.

Варто відзначити, що питання забезпечення шкіл навчальною літературою постійно перебувало в полі зору Ф. Лизогуба, котрий ініціював відкриття в регіоні книжкових складів.

Таким чином, можна зробити висновок, що Ф. Лизогуб залишив помітний слід в історії українського суспільства.

Юрій РУСАНОВ,
кандидат історичних наук

Юлія МИЛИЦЯ,
студентка четвертого курсу інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського Національного педуніверситету ім. Т.Г. Шевченка

СЛОВО про рідну школу

Останнім часом газета "Отчий поріг" друкує багато різноманітних матеріалів про школу. Якщо ж узагальнити всі публікації за час видання газети, то я не помилюся, якщо зазначу, що найбільше згадується у спогадах земляків рідна школа. Це не дивно, адже всі ми, діти своїх батьків, родом з дитинства і у доросле життя вийшли зі школи.

Ковчинська загальноосвітня школа I – III ступенів імені Л.П. Деполович, що в Куликівському районі, має поважний вік і славу історію. На Покровськ святя школа відзначила 150-літній ювілей. Але школа не старіє, бо педагоги, які в ній працюють, не тільки спираються на досвід старших колег і нині суцільних, і тих, хто залишив по собі багату спадщину, відчувають мінливість часу і гідно відповідають на його запити і виклики. Завдяки самовідданій праці багатьох поколінь учителів Ковчинська школа не тільки відома за межами району і області, вона зробила відомим і саме село, назва якого не повторюється в жодній назві населених пунктів не тільки України.

Не буду зупинятися на самому святі. Адже молода за віком директор школи Наталія Халімон вже не раз доводила, що вона не тільки кваліфікований керівник, але й чудовий організатор масових свят. До того ж, їй допомагав випускник школи, директор Інституту радіолокаційних технологій, член нашого товариства Сергій Спугай.

Саме вони є авторами історичного нариса про Ковчинську школу, який назвали "Учителем школа стоїть". Звичайно, свою книгу (а це 256 сторінок тексту з 397 фотографіями) вони присвятили усім учителям – невтомним сячам розумного, доброго, вічного, які працювали і працюють у Ковчині.

Початок 60-х років XIX століття на Чернігівщині ознаменувався відкриттям шкіл. Як стверджують автори на підставі архівних даних, цей процес пов'язаний з ім'ям чернігівського архієпископа Філарета Гумілевського, оскільки саме його стараннями (Чернігівську кафедру він очолював у 1859 – 1866 роках) початкові класи почали діяти майже при кожному храмі. У церковнопарафіяльних школах викладалися: закон Божий, читання та письмо, арифметичні дії, церковні співі. Учителювали в таких школах священики, дяки та семінаристи. Пізніше після 1917 року церковнопарафіяльні і земські школи були реорганізовані у загальноосвітні світські школи.

На жаль, єпархіальна ініціатива тотальної початкової освіти для сільських дітей не була підтримана матеріально, а тому не знайшла підтримки місцевого духовенства у парафіях. Тому після смерті архієпископа Філарета кількість шкіл почала зменшуватися. Але Ковчинській школі пощастило. Відкрита у 1862 році, вона була затребуваною жителями села. У тому ж 1862 році було навіть збудовано окрему будівлю, спочатку під солом'яним накриттям, а пізніше під залізним. Першим учителем був дяк Єлисей Карпинський.

У листопаді 1875 року, за свідченням архівних джерел, у Ковчині було відкрито земську школу. На той час за кількістю учнів

метро "Чернігівська" до старого автомобільного чернігівського мосту через Десну.

Багатьох вчителів-новаторів знає Ковчинська школа, але серед них особлива роль належить Михайлу Чуюну – не тільки великому Учителю, але й організатору освіти і будівничому. Прийшов на посаду директора Ковчинської школи у 1961 році і вже у 1965 році більшість школярів почала навчатися у новому приміщенні на вісім класів, а у 1967 році відкрито нову шкільну їдальню на 100 місць одночасно. Для учителів школи в 1974 р. побудовано двоповерховий житловий будинок. З 70-х років (коли було збудовано автоклали й гаражі) і донині в школі викладається автосправа, а школярі мають можливість отримати водійське посвідчення "професійної" категорії "С". В 1976 році введено в дію центральну газову котельню, 1989 рік – урочисте відкриття нової триповерхової красуні-школи, 1990 рік – відкрито новостворений історико-краєзнавчий музей села Ковчин, якому пізніше присвоєно звання народного, зразкового музею. З 1991 року Михайло Григорович виходить на заслужений відпочинок, але сидіти склавши руки не звик і одразу очолює новостворений музей. Вся його діяльність може вміститися у словах, які він в останні роки життя записав для найменшої дитини, дочки Валентини: "Роблячи людям добро, ти здобуваєш неоціненне багатство. Той, хто живе в ім'я блага людей, – найбагатша, найщасливіша людина."

Цей заповіт не тільки для своїх дітей. Він є дороговказом всім учителям Ковчинської школи, яка входить у десятку кращих сільських шкіл України. Тут навчалися переможці і призери різноманітних Олімпіад і нині навчаються три академіки Малої Академії наук України. У школи є майбутнє, адже "Учителем школа стоїть"

Володимир ЛУЗАН, керівник Куликівського відділення, випускник школи

(80 хлопчиків і 37 дівчаток) Ковчинська школа була однією із найбільших у Чернігівському повіті, поступаючись лише Седнівській (всього 137 учнів).

Однією із найзнаменитіших ковчинських земляків, якими гордиться школа і яка носить її ім'я, є Лідія Платонівна Деполович.

Професійний надбав і педагогічного досвіду у неї накопичилося багато і вона розпочала роботу з розробки навчальних посібників. Підготувала буквар "Нумо читати!", який побачив світ у 1926 році. А укладений у 1934 році "Буквар" вважається рекордсменом – до 1956 року він витримав 19 видань! Загальний наклад букварів перевищив 10 мільйонів примірників. Щоб їх поставити в один ряд, довелося би змайструвати полицю завдовжки, як відстань від київської станції

Серед багатьох святих християнської церкви мирлікійського Миколу Чудотворця шанують не тільки всі християни, а й мусульмани. Він став покровителем рибалок, мореплавців і військових моряків. Цікавий його життєпис.

СВЯТИЙ МИКОЛА

щоб обрати нового єпископа. Довго не могли зробити вибір, аж доки Бог не підказав старшому архіпастирю: той чоловік, який зайде в храм першим зранку, і має стати єпископом. Микола ж за звичаєм прийшов помолитися першим на зорі, от його й висвятили на єпископа міста Мири.

Коли почалося гоніння на християнську церкву при імператорі Діоклетіані (284–305), Миколу було ув'язнено. Але й там він підтримував добрим словом страждальників. Згодом до влади прийшов імператор Костянтин Великий (324–357), який підтримував християн, і Микола повернувся до своєї пастви. Важко переказати всі випадки його допомоги й здійснені чудеса. Так, одного разу в Лікійській області почався голод. Чудотворець з'явився уві сні купцеві, який завантажував зерном свій корабель в Італії, дав йому золоті монети й звелів пливати в місто Мири. Прокинувшись і знайшовши в руці монети, купець не посмів порушити наказ Миколи. Привіз зерно в голодний край і розказав мешканцям про чудесне видіння. Таким чином було врятовано людей від голодної смерті.

В ті часи у багатьох церквах розгорілися дебати з приводу аріанської ересі, яка відкидала божество Ісуса Христа. Для наведення миру в церкві імператор Костянтин скликав вселенський Собор у місті Нікеї в 325 році. Був там і Микола Мирлікійський. Собор затвердив догмати православної віри – склав Символ віри, в якому виклав без розбіжностей істину про Христа як єдиного сина Божого. Вселенський собор засудив також ересь Арія.

Повернувшись до своєї пастви, Микола Чудотворець продовжував проповідувати істинне вчення церкви, через що "і житіє його було свято, і слово його сіллю премудрості розчинено". Саме за це його так любив народ. Відійшов він до Господа 19 грудня 350 року й похований в рідному місті Мири. А святим його оголосили, коли почастішали випадки зцілення хворих, які молилися біля його могили.

Та дива, пов'язані з святим Миколою, ставалися й у наступні часи. В 1034 році турки оволоділи Лікійською областю. Виникла небезпека вчинення наруги над могилою Чудотворця. Єдиним виходом було перенесення останків у безпечне місце. В 1087 році Микола з'явився уві сні одному благочестивому пресвітеру в місті Бари (південь Італії) і відкрив йому волю Божу

про перенесення святих останків з Мири. Спорядили корабель у далеку дорогу під виглядом торгового судна. Сорок сім мешканців Бари прибули до Мири і, вдаючись до хитрощів, таємно проникли в храм, де покоїлися останки Чудотворця, відкрили мармуровий саркофаг і перенесли прах на корабель. Плачами проводжали мирлікійські християни останки Миколи до Італії. По дорозі додому барийці ще раз упевнилися в чудодійності святого. Зупинившись на нічліг у Патарах, вони три дні не могли зрушити з місця, поки п'ятеро людей, які викрали частину останків Чудотворця, не повернули їх.

22 травня 1087 року мандрівники благополучно прибули до Бари, в якому мала зберігатися велика святиня. В перші ж дні понад сотня хворих – кульгавих і сухоруких, сліпих і глухих, німих і одержимих злими духами – зцілилися від одного дотику до гробниці з останками, які були покладені в храмі мученика Євстафія Бенедиктинського монастиря. В 1087 році мешканці Бари спорудили для них підземну крипту.

Папа римський Урбан II власноручно поклав останки Миколи в мармуровий саркофаг. Це повторне перенесення відбулося також 22 травня. З того часу цей день відзначається як велике свято. В середині XII ст. над криптою споруджено великий храм на честь святителя Миколи Чудотворця.

В 1953 році під час капітального ремонту храму за благословенням папи римського Пія XII був відкритий саркофаг із останками святого Миколи. В ньому була чудодійна рідина, яку монахи називають манною, уподоблюючи її манні старо-завітній. Вона постійно поновлюється і допомагає всім хворим духовно і тілесно. Хоча святий Микола й помер понад XVI століть тому, сила його зцілення тільки збільшилася. Біля храму встановлено пам'ятник святому Миколі.

Під час подорожі до Туреччини я відвідав місто Мири. Познайомився з різними старовинними чудесами. Навідався й до православної церкви, де раніше був похований Микола Чудотворець. Якраз було 22 травня, тому було багато охочих доторкнутися до саркофага. Зробив це і я. І, як виявилось, даремно.

Наступного дня на Трійцю прогулялися ми на катері Егейським морем. А коли поверталися після відпочинку, виявилось, що я забув на морському березі свій рюкзачок. Сказав про це гідю, він – капітану катера. Капітан розвернув суденце назад і швидко причалив до берега. На моє здивування, рюкзачок лежав на тому самому місці, де я його залишив. А проминуло добрих півгодини. Мабуть, мені теж допоміг Микола Чудотворець, тому що я його просив про це.

Микола БУКАТИЙ

Прилуки – місто відкриттів

Історія Прилук продовжується! Упродовж останніх років у місті почастішали офіційні заходи, пов'язані з появою нових чи відреконструйованих площ, пам'ятників, будівель тощо. Низка урочистих (і важливих для життя громади!) відкриттів відбулася у присутності численних представників місцевих громад та високошанованих гостей – голови Чернігівської облдерж-

адміністрації Володимира Хоменка, заступника голови ОДА Віктора Тканка, депутатів обласної ради Анатолія Мирошниченка та Миколи Рудьковського тощо.

До скарбниці історико-культурних надбань міста додалися нові, втілені у життя завдяки задуму та сприянню відомого мецената, Почесного громадянина м. Прилуки Юрія Коптева.

ПЛОЩА, яка прикрасила ДИТИНЕЦЬ

За словами істориків, перша письмова згадка про місто Прилуки зустрічається у "Поученні..." Володимира Мономаха своїм дітям (1085 рік). До речі, саме сюди, під мури прилуцької фортеці, заходив цей давньоруський князь, уникаючи зустрічі з ординцями, а потім, підсиливши свою дружину прилучанами, напад на ворогів...

Улітку 1992-го у дитинці Прилук було споруджено пам'ятник Володимиру Мономаху, якому судилася проста доля і щасливий фінал. Бо часто-густо монумент бруднили не зовсім пристойними написами та малюнками, біля нього частенько "тусувалися" місцеві наркомани.

Ситуація стала мажорнішою, коли Юрій Коптев заявив про намір реконструювати пам'ятник Володимиру Мономаху та створити цілу площу. Цьогоріч він почав втілювати свій задум у дійсність. Під керівництвом Семена Кантура були проведені складні роботи по тонуванню та шліфуванню бронзової статуї Мономаха. Тоді ж демонтували дві вісімнадцятиметрові бетонні стели та шестиметровий купол пам'ятника, а саму статую встановили на гранітний постамент висотою два метри.

Фахівці з першої міжнародної будівельної компанії доклали максимуму зусиль, аби належно облаштувати та вимостити плиткою 3700 квадратних метрів прилеглої території – ще однієї, нової, площі Володимира Мономаха.

Результати праці громада належно оцінила: після того, як було перерізано символічну червону стрічку та нарешті (!) відчинено ворота будівельного паркану (до речі, тримати у секреті все до останнього – теж одна із коптевських ідей).

Пам'ятник музейному засновнику

Василь Маслов – український літературознавець, історик літератури, етнограф, який народився 21 грудня 1884 року в Ічні. 1903-го закінчив Прилуцьку гімназію, навчався у Московському університеті. У 1920–1927 роках викладав на педагогічних курсах, реорганізованих у Прилуцький педагогічний технікум. Тоді ж В.Маслов очолив Прилуцький окружний музей, що згодом перетворився у краєзнавчий осередок по вивченню Прилуччини, та започаткував видання "Бюлетеня Прилуцького окружного музею". Упродовж багатьох років Маслов був викладачем столичних вузів, захистив дисертацію, отримавши науковий ступінь кандидата філологічних наук.

Тож не випадково ім'я цього сподвижника у 2010 році було присвоєно Прилуцькому краєзнавчому музею. А 14 жовтня 2012 року йому відкрито пам'ятник.

Бронзовий монумент виготовлено за макетом відомого українського скульптора Олега Радзевича (задааний митець є автором ще одного пам'ятника у Прилуках – Іоасафу Белгородському, цілого ряду інших скульптурних робіт на території України і за її межами). Вага пам'ятника – 500 кілограмів, висота – 2 метри 25 сантиметрів.

Шанованому земляку

"Георгій Гайдай був справжнім патріотом. Прикро втрачати таких велетнів духу... Та ми обіцяємо продовжити справу, розпочату Гайдаєм. У знак пам'яті про нашого славного земляка, задля того, щоб всю нашу вікову історію передати нащадкам", – наголосила директор музею імені В.І.Маслова Тетяна Зоць, виступаючи перед присутніми під час відкриття меморіальної дошки Георгію Гайдаю.

Упродовж трьох десятиліть він працював головним хранителем краєзнавчого музею і по крихтах збирав відомості про історію регіону. Гайдай – автор путівника "Прилуки", буклета "Прилуцький краєзнавчий музей", книги пам'яті про загиблих воїнів з Прилуччини "Прилуки: місто старовинне" та ще низки історико-краєзнавчих публікацій, присвячених Прилуччині. Георгій Федорович – один з ініціаторів створення історико-краєзнавчої газети "Скарбниця".

...Про це йшлося на урочистому мітингу, присвяченому пам'яті нашого непересічного земляка, якого добрим словом згадали представники місцевої та обласної влади, друзі, однодумці і, зрештою, ті, кому не байдуже історико-культурне середовище Прилук.

Меморіальну дошку Г.Гайдаю відкрили на будинку по Київській, 174 (Георгій Федорович разом із сім'єю мешкав в одній із квартир цього будинку). Тепер викарбуваний на бронзовому тлі рельєфний портрет історика та краєзнавця (ідея належить прилуцькому скульпторові Семену Кантуру) допоможе прилучанам зберегти світлу пам'ять про відомого земляка.

Ольга ІВАНЧЕНКО.
Фото Віктора КРИВОРУЧКА,
Тараса МАТВІЄНКА

Забилло джерело

На Покрову було освячено альтанку, споруджену на території Стрітенської церкви (раніше у приміщенні цього храму функціонував краєзнавчий музей). У святковому богослужінні, окрім численних прихожан, взяли участь голова Чернігівської облдержадміністрації Володимир Хоменко, заступник голови ОДА Віктор Тканко, голова Прилуцької райдержадміністрації Олег Нестеренко, міський голова Юрій Беркут та інші представники обласної та місцевої влади.

Альтанку збудовано за проектом чернігівського художника, дизайнера та монументаліста Бориса Дедова. У центрі споруди, прикрашеної мозаїчними орнаментами, височіє бронзовий хрест і пульсує джерело.

Якось, перед самісіньким Новим роком, коли грудневе небо зовсім не по-зимовому плакало дрібними, холодними сльозами, гурт поважних земляків, витончених гурманів "березової каші" і крутої пари, на запрошення Миколи Корінця зібрався в Смолині у його сауни.

Парилися, аж поки не поставали мов раки варені – червоні і ледь живі.

– Давай, давай, – підбадьорювали земляки один одного. Не жалій віника, бий міцніше і шкуру не жалій, через неї вся хворь вилазить.

– О, подивіться, у Сергія вже серп зі спini вилазить, тепер черга за молотом.

І дійсно, на широкій червоній, мов добряче розігріта пательня, спini Сергія проявився коричневий, аж чорний рубець, що своєю формою нагадував серпа. Всі знали, що Сергій Кувардін колишній "афганець", і тому співчутливо запитали: "Що, душманський слід на православний світ з'явився?".

– Та які там душмани, – відмахнувся Сергій. – Їхніми осколками моє тіло, мов ковбаса салом, нашпиговане, а рубець – то від прапора.

– Від якого ще прапора, – зацікавилася товариство?

– Та звісно, що не від їхнього, зеленого, а від нашого – червоного перехідного.

– Хто ж то тебе червоним перехідним та й під самісіньке ребро нагородив?

Сергій довго відмовлявся викласти товариству свою історію з прапором. Врешті після третьої... Даруйте, після третього вмовляння таки погодився.

– Тоді спершу скажіть, на чію моя фізіономія схожа?

– На Леніна.

– На Шевченка.

– На цього, як його? Що вже нема... На пісняра.

– От-от, – сказав Сергій, – на Володимира Мулявіна, через нього все і почалось.

Сергій добряче приклався до жбанчика з квасом, хекнув і почав.

– Було це давно, ще за тієї влади. Працював я тоді на Чернігівському хімкомбінаті профгоргом, а Володя Гарматний – парторгом. Обидва молоді, завзяті, здавалось, і гори з місця здатні зрушити. І комбінат молодий, щойно відкрився. Робітники, здебільшого дівчата, всі як на підбір – гарні, роботять, задержувати. Ми їх і по театрах, і на всі культурні заходи, і в Чернівці, і в Київ возили, та й до нас постійно артисти з письменниками приїздили. Словом, культурне життя вирувало. А комбінат справно виконував план по всіх показниках.

Аж тут, перед самісіньким Новим роком, об'явився в Києві на гастролях тоді вже досить, як тепер кажуть, розкручений гурт "Пісняри" під керівницт-

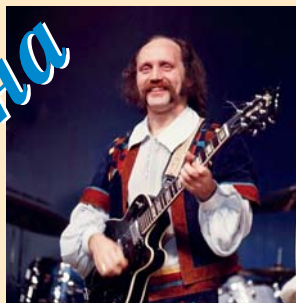
вом Володимира Мулявіна. Черги на їхні концерти – немов у Мавзолей, квитків не дістати. Прийшла тоді у партком делегація дівчат і давай у Гарматного вимогливо просити, аби він організував їм отих "Піснярів". Або в Київ дівчат звозив, або "Піснярів" на комбінат доставив.

Володя їм пообіцяв все владнати, а тоді до мене, мовляв, це справа не партійна, не політична, а чистісінької води профспілковий культурницький захід. Ось ти і давай, організуй, охоплюй дівчат культурою з "Піснями". А як їх охопиш, якщо білоруські артисти вже відгастролювали своє і поїхали з Києва, у край далекий, хоча й досить відомий, на Донбас шахтарів окультурювати.

ЯК НАШ ЗЕМЛЯК

Мулявіна

ПІДМІНЯВ

Тоді Гарматний, ніби жартома, і каже:

– Слухай, а чого б тобі у Новорічний вечір з півгодинки Мулявіним не побути, обличчям і статуєю ви схожі.

– А співатиме замість нього хто? Ти будеш? Я ж ніколи в житті своєму не співав, навіть за чаркою у компанії.

– Та вже ж щось придумаємо, – каже парторг, – і не з таких перипетій виходили сухими із води. А тут, подумаєш – співати?!

Три дні розробляли ми з парторгом план мого виступу в комбінатівському Палаці культури в ролі відомого співака. В нашу самодіяльну містифікацію ми посвятили лише головного електрика. Він мав у той момент, коли я у Мулявінській свитці, пошитій на комбінатівське замовлення у місцевому ательє, з мікрофоном у руках піднімаюсь на сцену, де вимкнути світло, запалити свічки і увімкнути магнітофон. А я, пританцювуючи, мав походжати сценою і відкривати рота під фонограму.

І все б то було нічого, якби наш доблесний послідовник Едісона Степан не так хвилювався і був уважнішим. Бо тільки-но я переступив третю сходинку, щоб уже ступити на сцену, він, не дочекавшись якусь мить, вимкнув світло у залі, і я, спіткнувшись у темряві, полетів униз, де в кутку біля сцени стояв наш червоний перехідний, із бронзовим наконечником прапор. Бодай ми б його

краще не завойовували. Отой наконечник, на совість виточений нашими доморощеними умільцями, і зачепив крізь усю одіж мою спину. Як бачите, таки добряче шкіру попсував. Та в той момент, я, можливо, через хвилювання, переляк та велику відповідальність перед колективом, болю не відчув. А тут ще Гарматний до мене підбіг і питає:

– Ну то що, старий, співати зможеш?

Хотів я йому сказати... але думаю, давай краще заспіваю, щоб біль заглушити, бо вже спина починала нити. А Володька тут як тут і мікрофон мені в руки тицяє.

Вийшов я на сцену, і так мені в той момент легко і радісно на душі зробилося, наче я якийсь відомий-перевідомий тенор чи баритон, і спів

для мене – таке саме звичне діло, як нашому Гарматному дівчатам лекції про міжнародне становище чи про наші успіхи в побудові світового комунізму читати. Ходжу по сцені, вихиляюсь не згірше самого Мулявіна, бо спина вже почала добряче поболівати. Аж тут мені електрик з-за куліс шепоче, що Мулявінські записи вже кінчаються, а зал не хоче мене відпускати. Плещуть у долоні, наче Генеральному секретареві на партійному з'їзді. Одним словом – довготривалі, нестихаючі оплески, і всі встають.

Та я й сам не хочу сцену покидати, бо відчуваю: мене нервово потрясіння і почнуться пекельні муки. Знову парторг виручив, взяв у мене з рук мікрофон і оголошує:

– Шановні товариші, наш білоруський сярбо, мій тезко Мулявін, на ваше прохання заспіває, імітуючи голоси наших уславлених земляків і видатних співаків Дмитра Волоха, Валерія Буймістра і навіть Аллу Кудлай (все те, що було записано на нашому магнітофоні).

Тут я вже зовсім себе опанував у ролі співака. І коли закінчилися і ці записи, почав видавати власний репертуар, себто пісні, які колись осіли в моїй пам'яті. Від "Широка страна моя родная" до "Посіяла огірочки". І чим більше доймав мене отой клятий біль, тим краще в мене виходило. Гарматний майже силою стяг мене зі сцени і відвіз до лікарні. Поки рана гоїлася, я ходив по палатах, де лежали важко хворі і своїм співом піднімав їм настрій і здоров'я.

От з тих пір, як ви й самі добре знаєте, я без пісні жити не можу. Земляки це добре знали, ті ж Дмитро Волох та покійний Борис Іваненко – золоті голоси нашого земляцтва.

Помовчав Сергій хвилю і додав:

– Давайте промочимо горло і почнемо з нашої.

І він своїм красивим баритоном за-тягнув "Стоїть гора високая..."

Валентин АВДЄЄНКО

АФОРИ

Ще раз про український характер. Ідуть на ярмарок батьки і синок. Перед одним із сіл їм дорогу перебігає заєць-біляк. Синок:

– Тату, глянь, заєць!.

Батько подивився на звірка, що втік, і спокійно продовжував цвяхати своїх воликів. Так переїхали чималеньке село, знову зупинилися в полі, і аж тоді батько відповів синові:

– Та хай біжить...

А ви думаєте, чому вас так довго ... поганяють.

Ну, що таке справжнє життя? Це два, три дні – не більше. А решта так, між іншим, для випадку чи привісу. Щоб знов прожити ці, найголовніші дні.

Якось у словесному двобої, коли розум сходить нанівець, продавця сухою камбалою враз назвав невдаха-покупець. І його за цю образу – на п'ятнадцять діб одразу! Він відбив – і в магазин без свідків: поквитатись час, свербить рука. Продавцю сказав:

– Ну, ти і рибка! Та не скажу, яка.

Розказав у відділі начальник анекдот про давній тешин борг. Засміялись стримано, звичайно, помічник, заступник і заворг. Не всміхнувся заввідділом одначе. І заворг до нього враз підсів:

– А чомусь тобі не смішно, бачим... Анекдот розказано для всіх.

– Ну, і що? – "зашокав" той охоче, придавивши оком. – Ну, і що? Я тепер сміюся, коли хочу: тиждень, як на пенсію пішов...

Як приїхав ревізор в господарство знову, головбуха погукав і повів розмову:

– Часу обмаль маю я, а роботи – море... спершу касу перевірю, а тоді – комору. Товсті "справи" як одну варт перелістати, про "утруску" акти всі в блокнот записати... перевірити треба млин, вашу крупорушку, бо чимало щось зерна списуєте в "сушку". Пообідати як слід, трохи відпочити, бо прийдеться тут мені добре попотіти...

Головбух:

– То спершу де перевірка буде?

– Із обіду розпочнем, так, як добрі люди.

До начальника вбіга Алла секретарша:

– Там вас дуже вже пита жінка ваша Варка. Що накажете мені? Може, пропускати? Чи, можливо, попросить трохи зачекати?

– Вийди, Алло, й поспитай ту Варку дружину, чи це нинішня жона, чи мо та, що кинув. Коли нинішня, то клич вмиль до кабінету. Першій же скажи: злетів на іншу планету.

Дмитро ГОЛОВКО

Український селекціонер

На селі у Василя

Зоопарк в городі.

Жінка сердиться на нього:

– Придурок та й годі!

Накупляв таких тварин,

Що й з книжок не знаєш.

Вона в крик, а він спокійно:

– Ну, чого ти лаєш?

Я задумав цю корову

З жирафом схрестити,

Щоб цілючим молоком

Сім'ю напоїти.

– Що ж то за скотина вийде

Світу не відома!

Буде пастиись у сусіда,

А доїтись дома.

Секрет діда Кузьми

До Кузьми прийшла Олена,

Гомонить про се, про те...

– Чого, діду, не женитесь,

Самотою живете?

Чом роки проходять марно?

Пояснить свою біду.

– В наших селі нема гарних,

А в сусідні не дійду.

Та й дівки сільські сварливі –

Недоторки, все бурчать...

– Молоденьких та красивих

Захотілося дівчат?

– Я відкрию таємницю, –

Кашлянув в кулак Кузьма.

Є у мене молодиця,

Вже давно у нас роман.

Ноги від ушей до п'яток,

Груди, – ніби гарбузи!

Дозволяє обійняти –

Куди хоч бери й вези.

Інтердева! Вся із себе,

Кого хоч зведе з ума,

В кризу годувать не треба –

Євро заробля сама.

– Інтердева! Тьху! Не знаю...

– Познайомте, хто ж вона?

– Парижанка, із Китаю.

І не "тьху"! А надувна!

Борис ХАРИТОНОВ

Сон

Не згадаю вже й коли
В церкві за порогом
Довелось мені зустрітись
Із Господом Богом.

І було у нас тоді
Про що говорити,
Розповів мені Господь,
Як надумав він колись
Цей світ створити.

Щоб затія про цей світ
Та не пройшла дарма,
Він відразу створив
Єву та Адама.

Милувався на них Господь,
Милувався доволі,
А як краще придивитись –
Ті ж стояли голі.

От і ходять вони голі
По божому храму,
А щоб їм пошити одяг
Так не було ж криму.

– Ну й морока отака,
Що ж робити з вами?
Й соромливій місця
Він закрив листками.

Наче й вирішили все,
Та Євине тіло
Притулитись до Адама
Раптом захотіло.

І як тільки-но зійшлись
Отії два тіла,
Несподівано у них
Листя облетіло.

І, зітхнувши, сказав Бог:
– Я й сам здивувався,
Невідомо і для мене,
Як світ створювався.

Щаслива кінцівка

Кум з кумою посварились
За клятого птаха –
Називав її свинею
І кричав невдаха:

– Забери свою потвору
Із мого городу,
Не ходи й сама до двору
Набирати воду.

Бо від гніву отакого,
Може, щось стрясеться,
Не ходи перед очима,
Не край мого серця.

Як на курку пуцу півня
І він своє зробить,
Може, тоді на городі
Кукурудза вродить...

Може, й досі кум з кумою
Ще б отак сварились,
Та під вечір в кукурудзі
Вони помирились.

Олександр ГАВРИСЬ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних
реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Галина Скрипка.
Комп'ютерний набір Галина Скрипка.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.